

Makbule Duygu Aksoy

**ÇEVRE HUKUKU İLKELERİNİN
İDARİ YARGI KARARLARINA YANSIMASI**

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR.....	V
KISALTMALAR.....	XI
1. GİRİŞ	1
2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE	4
2.1. Çevre Kavramı ve Unsurları.....	5
2.2. Çevre Kirliliği.....	10
2.3. Çevre Sorunları ve Çevrenin Korunması	14
2.4. Çevre Zararı.....	18
2.5. Çevre Hukuku ve İlkeleri.....	20
2.5.1. Çevre Hukuku	20
2.5.2. Çevre Hukukunun Tarihsel Gelişimi	25
2.5.2.1. 1970 öncesi gelişmeler.....	25
2.5.2.2. 1970-1980 tarihleri arası gelişmeler.....	27
2.5.2.3. 1980-1990 tarihleri arası gelişmeler.....	29
2.5.2.4. 1990-2000 tarihleri arası gelişmeler.....	31
2.5.2.5. 2000 ve sonrası gelişmeler	32
2.5.3. Çevre Hukuku İlkeleri	34
2.5.4. Çevre Hakkı	39
2.5.5. Çevre Hakkının Usuli Araçları ve Bu Araçların Çevre Hukuku İlkeleri ile İlişkisi	44
3. ETKİLERİ AÇIKÇA TESPİT EDİLEN ÇEVRE HUKUKU İLKELERİ	49
3.1. Önleme İlkesi	49
3.1.1. İçerik ve Genel Bilgiler	49
3.1.2. Önleme İlkesinin Mevzuattaki Yeri.....	52
3.1.3. Önleme İlkesinin Uygulama Alanları	55

3.2. Kirlenen Öder İlkesi	61
3.2.1. İçerik ve Genel Bilgiler	61
3.2.2. Kirlenen Öder İlkesinin Mevzuattaki Yeri	64
3.2.3. Kirlenen Öder İlkesine İlişkin Eleştiriler	71
3.2.4. Kirlenen Öder İlkesinin Uygulama Alanları.....	76
3.3. Sürdürülebilir Kalkınma İlkesi	82
3.3.1. İçerik ve Genel Bilgiler	82
3.3.2. Sürdürülebilir Kalkınma İlkesinin Mevzuattaki Yeri	90
3.3.3. Sürdürülebilir Kalkınma İlkesinin Uygulama Alanları.....	93
3.3.4. Sürdürülebilir Kalkınma İlkesi ve İklim Değişikliği	104
3.4. Katılım İlkesi	107
3.4.1. İçerik ve Genel Bilgiler	107
3.4.2. Katılım İlkesinin Mevzuattaki Yeri.....	111
3.4.3. Katılım İlkesinin ÇED Sürecine Yansımaları	115
3.4.4. Katılım İlkesinin Menfaat İhlali Kavramı Üzerinden Uygulanması	123
4. ETKİLERİ YORUM YOLUYLA TESPİT EDİLEN ÇEVRE HUKUKU İLKELERİ.....	138
4.1. İhtiyat İlkesi.....	139
4.1.1. İçerik ve Genel Bilgiler	139
4.1.2. İhtiyat İlkesinin Mevzuattaki Yeri.....	142
4.1.3. İhtiyat İlkesinin Uygulama Alanları	147
4.2. Entegrasyon İlkesi	158
4.2.1. İçerik ve Genel Bilgiler	158
4.2.2. Entegrasyon İlkesinin Mevzuattaki Yeri	161
4.2.3. Entegrasyon İlkesinin Kalkınma ve Çevre Eylem Planlarına Yansımaları.....	163
4.2.4. Entegrasyon İlkesinin Uygulama Alanları	164
4.3. İş Birliği İlkesi.....	174
4.3.1. İçerik ve Genel Bilgiler	174
4.3.2. İş Birliği İlkesinin Mevzuattaki Yeri	176

4.3.3. İş Birliği İlkesinin İzleme, Kontrol ve Denetim Süreçleri ile İlişkisi.....	181
4.3.4. İş Birliği İlkesi ve Bilim Kurulları.....	189
4.4. Geliştirme İlkesi	191
4.4.1. İçerik ve Genel Bilgiler	191
4.4.2. Geliştirme İlkesinin Mevzuattaki Yeri	193
4.4.3. Geliştirme İlkesinin Diğer İlkelere Farkları ve Uygulama Alanları.....	194
4.5. İyi Komşuluk İlkesi	199
4.5.1. İçerik ve Genel Hususlar	199
4.5.2. İyi Komşuluk İlkesinin Diğer Çevre Hukuku İlkelere İle İlişkisi ve Uygulama Alanları	201
5. SONUÇ	210
KAYNAKLAR	221